

ПЕРШИЙ КРОК ДО ГЛОБАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ: ВПРОВАДЖЕННЯ КУРСУ «ПРАКТИКУМ З КУРСУ ГЛОБАЛЬНОЇ ОСВІТИ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТНПУ ІМ. В. ГНАТЮКА

Ящик Н.Р.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Вступ У сучасному світі, який стрімко змінюється та глобалізується, освіта повинна готувати молодь не лише до професійної діяльності, а й до активного громадянства, міжкультурної взаємодії та відповідальності за спільне майбутнє. Саме ці завдання реалізуються через концепцію глобальної освіти, що активно інтегрується в освітні системи світу. У ТНПУ ім. В. Гнатюка «Практикум з курсу глобальної освіти» був вперше розроблено та впроваджено для студентів-германістів – майбутніх учителів іноземних мов. Ця ініціатива є важливим кроком до формування глобального мислення та громадянської відповідальності у фахівців освітньої галузі.

Мета і завдання курсу Метою курсу є розвиток у студентів здатності осмислювати глобальні проблеми сучасності, бачити міжкультурні зв'язки, формувати компетентності сталого розвитку та відповідального громадянства. Завдання курсу включають:

- 1) ознайомлення з теорією та принципами глобальної освіти;
- 2) інтеграцію глобальних тем у зміст вивчення іноземної мови;
- 3) розвиток критичного, системного та креативного мислення;
- 4) формування педагогічних стратегій для реалізації глобального підходу в школі;
- 5) сприяння розвитку міждисциплінарного бачення та громадянської позиції.

Теоретичне підґрунтя Концепція глобальної освіти базується на дослідженнях таких учених, як К. Зайтц, А. Шойплуг, Н. Шрьок [3, 4] які наголошують на потребі формування в учнів здатності бачити світ у цілісності, діяти відповідально та орієнтуватися на принципи справедливості, поваги до культурного розмаїття, прав людини та екологічної сталості. В українському контексті концепцію глобальної освіти доповнюють І. М. Левченко та Т. А. Соколова [5, 6], яка аналізує вплив освітньої глобалізації на розвиток політичної освіти в Україні, акцентуючи увагу на формуванні у здобувачів освіти демократичних цінностей, громадянської свідомості та здатності до участі в житті суспільства.

Структура курсу. Курс спрямований на студентів магістратури, які здобувають спеціальність «Середня освіта (Німецька мова та література, англійська мова та література, зарубіжна література)», переважно з рівнем володіння

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

іноземною мовою B1–B2. Це дозволило не лише опрацьовувати складні теми німецькою мовою, але й рефлексувати їх у контексті майбутньої професійної діяльності. Особлива увага приділялася методичній адаптації змісту до шкільного рівня: добір відповідної лексики, формулювання цілей уроку, критерії оцінювання. Курс було структуровано у форматі змішаного навчання та поділено на три змістовні модулі:

1. **Теоретичні засади глобальної освіти** – ознайомлення з ключовими поняттями: глобалізація, сталий розвиток, міжкультурна комунікація, глобальні виклики.

2. **Педагогіка глобальної освіти** – методи, підходи та інструменти інтеграції глобальних тем у навчання іноземної мови.

3. **Студентські проєкти** – розробка освітніх матеріалів для шкільного курсу з іноземної мови на основі глобальних тем (права людини, екологія, культурна спадщина, медіаграмотність тощо).

Кожен модуль передбачає лекційні блоки, аналіз кейсів, роботу в групах, написання есе, ведення рефлексивного щоденника та виконання міні-проєктів. Студенти можуть обирати теми самостійно, серед найпопулярніших — «Кліматична справедливість», «Цифрові права дітей», «Рівність у доступі до освіти», «Глобальні конфлікти і миротворчість».

При розробці курсу використано такі підходи: **CLIL (Content and Language Integrated Learning)** – поєднання навчання мовою та про мову через змістовні глобальні теми; **проектно-орієнтоване навчання** – виконання групових і індивідуальних проєктів з презентацією результатів; **педагогіка партнерства** – діалогічність у стосунках між викладачем і студентами; **звучний дизайн навчання** – вибір тем, форматів, інструментів студентами самостійно.

Важливою характеристикою курсу є його міждисциплінарність, що дозволяло інтегрувати знання з соціології, екології, філології, педагогіки, медіаосвіти.

Інноваційність курсу полягає в його унікальному поєднанні фахової мовної підготовки та глобального змісту. Таке навчання відповідає рекомендаціям ЮНЕСКО [1, 2], що закликають до переосмислення ролі вчителя як провідника до сталого розвитку та мирного співіснування. Студенти не лише поглиблюють мовні навички, а й отримують досвід розробки уроків, навчальних сценаріїв, цифрових ресурсів для шкіл, орієнтованих на виховання глобального громадянина.

Серед **головних викликів** на етапі реалізації курсу: відсутність україномовної літератури з глобальної освіти; необхідність адаптації автентичних матеріалів до рівня студентів; потреба в цифровій компетентності для роботи з відкритими ресурсами; скепсис окремих студентів щодо доцільності поєднання «мови і глобальності». **Шляхи подолання викликів:** створення власних навчальних матеріалів; фасилітація дослідницьких навичок (пошук, перевірка, аналіз джерел); постійна підтримка та менторинг студентських команд; рефлексивна робота – аналіз досвіду, обговорення змін у світогляді.

Оцінювання та зворотний зв'язок Оцінювання студентів базувалося на кількох критеріях: активність у курсі, якість виконаних завдань, участь у дискусіях,

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

креативність у розробці проєктів, рефлексії. Зворотний зв'язок показав, що студенти позитивно оцінили курс як за змістом, так і за форматом. Багато з них вперше замислилися про свою особисту відповідальність у глобальних процесах і зазначили, що курс став поштовхом до самоосвіти.

Висновки. Впровадження курсу «Практикум з курсу глобальної освіти» в ТНПУ ім. В. Гнатюка стало прикладом успішного поєднання мовної освіти та ціннісного виховання. Курс довів свою ефективність як інструмент формування педагогів нового покоління — свідомих, відкритих до світу, здатних навчати учнів мислити глобально та діяти локально. Отриманий досвід засвідчує, що інтеграція глобальної освіти у підготовку вчителів іноземних мов є не лише актуальною, а й необхідною умовою для модернізації вищої педагогічної освіти в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. UNESCO. Rethinking Education: Towards a Global Common Good? – Paris: UNESCO, 2015. 98 p.
2. ЮНІСЕФ. Глобальна освіта для сталого розвитку в Україні. – Київ: ЮНІСЕФ Україна, 2021. 64 с.
3. Seitz, K. Bildung in der Weltgesellschaft: Gesellschaftstheoretische Grundlagen Globalen Lernens. – Frankfurt/Main: Brandes & Apsel Verlag GmbH, 2002. 222 S.
4. Scheunpflug, A., Schröck, N. Globale Entwicklung als Thema pädagogischer Fachzeitschriften: Eine Inhaltsanalyse. – Nürnberg: Universität Erlangen-Nürnberg, 2000. 95 S.
5. Левченко, І. М. Освітня глобалізація та політична освіта в Україні. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 168 с.
6. Соколова, Т. А. Глобалізація та її вплив на сучасне суспільство. – Харків: ХНУ, 2017. 112 с.

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ І ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Жарий Р.О

*студент 3 курсу факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Краса Г. В.

*асистент кафедри романо-германської філології,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*